

Sygn. akt III S 118/23

POSTANOWIENIE

Dnia 12 października 2023 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący-Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Dyrda

Sędziowie Sądu Okręgowego Artur Żymełka

M. R.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 12 października 2023 roku

sprawy ze skargi J. J.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki

w sprawie Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach o sygn. akt I Nc 3448/22

postanawia:

stwierdzić, że w postępowaniu sądowym toczącym się przed Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach pod sygn. akt I Nc 3448/22 nastąpiła przewlekłość postępowania;

przyznać skarżącej od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach kwotę 2.000 zł (dwa tysiące złotych);

oddalić skargę w pozostałym zakresie;

zwrócić skarżącej kwotę 200 zł (dwieście złotych) uiszczoną tytułem opłaty od skargi;

zasądzić od skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach na rzecz skarżącej kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

SSO Artur Żymełka SSO Andrzej Dyrda SSO Marcin Rak

Sygn. akt III S 118/23

UZASADNIENIE

Skarżąca J. J. skargą z dnia 24 sierpnia 2023r. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, domagała się stwierdzenia przewlekłości postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach w sprawie o sygn. akt I Nc 3448/22, przyznania mu od Skarbu Państwa kwoty 2500 zł, wydania sądowi odpowiednich zaleceń celem merytorycznego rozpoznania sprawy oraz zasądzenia od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy na podstawie akt sprawy o sygn. I Nc 3448/22 Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach, ustalił następujący przebieg postępowania:

W dniu 20 października 2022r. do Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach wpłynął pozew o zapłatę.

(...) Losowego Przydziału Spraw w dniu 24 października 2022r. wylosował orzecznika referenta do rozpoznania przedmiotowej sprawy.

Zarządzeniem z dnia 31 października 2022r. przypisano sprawę z referatu oczekującego do referatu ref. Sąd. B. M..

6 czerwca 2023r. do Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach wpłynął wniosek pełnomocnika powódki o przyspieszenie rozpoznania sprawy.

17 lipca 2023r. do Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach wpłynął wniosek pełnomocnika powódki o przyspieszenie rozpoznania sprawy.

Zgodnie z art. 2 ust.1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jednolity: Dz.U. z 2018r. poz. 75 ze zm.) przewlekłość postępowania zachodzi wtedy, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego.

Nadto badanie czy w konkretnej sprawie nastąpiła zwłoka w jej rozpoznaniu musi uwzględniać ustalenie rozsądnego terminu postępowania w oparciu o wszystkie okoliczności danej sprawy oraz w oparciu o następujące kryteria: złożoność sprawy, postępowanie samego skarżącego i właściwych organów, jak również znaczenie przedmiotu postępowania dla skarżącego (porównaj: wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 25 września 2012r., (...), LEX nr 1285173; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 22 stycznia 2013r., (...), LEX nr 1252840; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 22 stycznia 2013r., (...), LEX nr 1252838; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 13 czerwca 2019r., (...), LEX nr 2680951).

Zwrócić należy uwagę, że zbędną zwłoką nie jest każdy upływ czasu, ale dopiero nadmierne odstępstwo od czasu zwykle koniecznego dla wykonania określonych czynności, dlatego przewlekłość postępowania zachodzi wówczas, gdy zwłoka w czynnościach jest nadmierna (rażąca) i nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2013r. (...) 3/13, LEX nr 1318217, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 2 września 2015r., II S 18/15, LEX nr 1797142)

Ponadto należy wskazać, że ustawa nie określa przeciętnego czasu oczekiwania na rozpatrzenie sprawy. W judykaturze zasadniczo za przewlekłe uznaje się postępowanie trwające ponad 12 miesięcy (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005/23/384; postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24 lipca 2008 r., (...) 20/08, LEX nr 493700; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2018r., (...) 56/17, LEX nr 2440458), co ma swoją podstawę w domniemaniu ustawowym ustalonym art. 14 w/w ustawy. Wskazać przy tym należy, że samo przekroczenie wskazanego terminu, nie prowadzi do automatyzmu wyrażającego się stwierdzeniem przewlekłości, gdyż uwzględnić należy nadto terminowość i celowość podejmowanych czynności. Zatem, w świetle utrwalonego orzecznictwa, dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawilosci, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2012r., (...) 8/12; postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 30 lipca 2013r., (...) 9/13; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2013 r. (...) 1/13; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 3 sierpnia 2017r., II S 7/17, KZS 2017/9/71; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18 września 2018r., II S 32/18, Biul.SAKa 2018/3/30; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 3 lipca 2018r., S 13/18, KZS 2018/7-8/70; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2018r., (...) 1/18, LEX nr 2459691; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 13 czerwca 2019r., (...), LEX nr 2680951).

Przewlekłość postępowania musi być nadto następstwem okoliczności, które pozostają w związku przyczynowym z działaniem lub bezczynnością organu prowadzącego postępowanie. Tym samym, jeżeli zwłoka wynika z zachowania strony, uczestników postępowania lub innych organów, na które organ prowadzący postępowanie nie ma wpływu, a równocześnie podejmuje on skutecznie działania dyscyplinujące i naprawcze, zmierzające do jak najszybszego zakończenia sprawy, to brak jest podstaw do stwierdzenia w takich okolicznościach o naruszeniu prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 marca 2018r., (...) 9/18, LEX nr 2459696; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27 maja 2013r., I ACa 36/13, LEX nr 1327563).

Oceniając zasadność skargi Sąd Okręgowy był zobowiązany również wziąć pod uwagę to, że trudności kadrowe sądu nie mogą blokować sprawnego prowadzenia postępowania. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy w najnowszym orzecznictwie, że to na Państwie i organach wymiaru sprawiedliwości spoczywa obowiązek należytego zorganizowania funkcjonowania władzy sądowniczej. Tak samo należy ocenić trudności natury organizacyjnej. Także okoliczność niezłożenia przez stronę wniosku o przyspieszenie rozpoznania sprawy nie może uniemożliwiać uznania skargi za zasadną (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2017r., (...) 23/17, LEX nr 2335991 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z dnia 16 stycznia 2018r.; (...) 57/17, LEX nr 2439955).

Przenosząc wskazane powyżej rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy uznać należało, że zaistniały podstawy do stwierdzenia przewlekłości postępowania sądowego w przedmiotowej sprawie. Postępowanie w niniejszej sprawie, przed Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach, zostało zainicjowane 20 października 2022r. Pomimo upływu roku Sąd Rejonowy nie podjął żadnych czynności w sprawie. Takie opóźnienie w podejmowaniu czynności wstępnych nie znajdowało uzasadnienia w okolicznościach sprawy. Z tych względów, obowiązkiem Sądu Okręgowego było uznanie skargi co do zasady za uzasadnioną.

Odnosząc się natomiast do zgłoszonego w skardze żądania przyznania skarżącemu świadczenia pieniężnego, to Sąd Okręgowy miał na względzie, że przyznanie odpowiedniej sumy pieniężnej na podstawie powołanego przepisu stanowi sankcję dla państwa za wadliwe zorganizowanie wymiaru sprawiedliwości oraz rekompensatę dla skarżącego za krzywdę moralną spowodowaną przewlekłością postępowania. Następuje ono w wysokości proporcjonalnej do wielkości zwłoki, jej przyczyn oraz dolegliwości dla skarżącego. Odpowiednia suma pieniężna pełni rolę swoistego zadośćuczynienia za stres i frustrację, spowodowane przewlekłością postępowania sądowego (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2017r., (...) 7/17, LEX nr 2300161).

Ustalając wysokość sumy pieniężnej przyznanej skarżącej Sąd miał na względzie treść art. 12 ust. 4 ustawy zgodnie z którym, uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa, sumę pieniężną w wysokości od 2.000 do 20.000 złotych. Wysokość sumy pieniężnej, w granicach wskazanych w zdaniu pierwszym, wynosi nie mniej niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania. Sąd może przyznać sumę pieniężną wyższą niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, jeżeli sprawa ma szczególne znaczenie dla skarżącego, który swoją postawą nie przyczynił się w sposób zawiniony do wydłużenia czasu trwania postępowania.

Uwzględniając zarówno przedmiot postępowania (żądanie zapłaty 10000 zł) jak również czas trwania przewlekłości postępowania, Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że odpowiednia kwota którą należało przyznać skarżącemu wyraża się kwotą minimalną, tj. 2.000 zł. Z tych względów żądanie przenoszące tą wartość, tj. dodatkowe 500 zł, należało oddalić jako nieuzasadnioną.

Wobec nadania sprawie dalszego biegu (oddalenie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych) przez Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach zbędne było wydawanie temu sądowi zalecenia niezwłocznego rozpoznania sprawy.

Sąd Okręgowy, biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, uznał, iż skarga zasługuje na uwzględnienie i na mocy art. 12 ust. 2 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub

nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, orzekł jak w sentencji. O sumie pieniężnej Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 12 ust. 4 ww. ustawy.

Zwrotu uiszczonej przez skarżącego opłaty od skargi dokonano na podstawie art. 17 ust. 3 w/w ustawy.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 8 ust. 2 w/w ustawy i art. 397 § 3 k.p.c. oraz art. 391 § 1 k.p.c. i art. 98 § 1 i 3 k.p.c. przy uwzględnieniu § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015r. poz. 1800 ze zmianami) .

SSO Artur Żymełka SSO Andrzej Dyrda SSO Marcin Rak